

Gewone lavendel (*Lavándula angustifolia* Mill.)

Je vraagt je soms af waaraan sommige planten hun grote bekendheid hebben te danken. Bij lavendel is dat wel duidelijk: aan de geur, reden waarom de plant in Frankrijk in cultuur is gebracht om daar lavendelolie uit te winnen voor de parfumerie. Gewone lavendel is een lid van de lipbloemfamilie (*Labiátae*). Vele soorten van deze familie hebben klierharen en klieren met vluchtige oliën, die de planten een sterke maar aangename geur geven. Vele soorten zijn bij uitstek geschikte bijenplanten.

232 In de voortreffelijke flora van onze zuiderburen, die de lange naam draagt 'Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden', zijn de bijenplanten als 'Honingplant' aangeduid. Voor imkers met interesse voor bijenplanten is de flora een onmisbaar bezit. Volgens deze flora is de helft van de daarin genoemde soorten behorende tot de lipbloemfamilie 'Honingplant'. Daarmee zouden jaargangen van deze rubriek gevuld kunnen worden.

Uit het Middellandse Zeegebied

Het geslacht lavendel (*Lavándula*) telt ongeveer 28 soorten, die hun oorspronkelijke verspreidingsgebieden hebben liggen rond de Middellandse Zee met uitlopers tot in Arabië en India. Aangenomen wordt wel dat de naam *lavandula* is afgeleid van het Latijnse (*lavere* = wassen), hetgeen vermoedelijk verband houdt met het gebruik van de plant vroeger.

Tuinplant

De gewone lavendel, die hier te lande veel voor de beplanting van tuinen wordt toegepast, is van oorsprong afkomstig uit Zuid-Europa. Hij groeit daar op droge zonnige plaatsen, waar de grond kalkrijk is. Wie de plant in zijn tuin goed wil laten gedijen moet voor een plekje in de volle zon zorgen. Gewone lavendel is een halfstruik van ongeveer een halve meter hoog. De plant is wintergroen en aan de onderzijde sterk vertakt. De dicht bebladerde twijgen staan verticaal. De bladen zijn lang en smal; ze hebben een donkergroene kleur.

Violette bloemen

De bloemen staan in bijschermen van meestal drie tot vijf bloemen, die samen aan het einde van een lange vierkante stengel een schijnaar vormen. Aan de voet

van de bijschermen staan schutbladen, die voor de soort de karakteristieke ruitvorm hebben. De bloemkelk is buisvormig en heeft een getande rand. Eén van de tandjes is veel groter en sluit de bloemknop aan de bovenzijde af. Ook de bloemkroon is buisvormig. De rand bestaat uit twee lippen, waarvan de bovenste twee lobben heeft en de onderste uit drie lobben is gevormd. De bloemkroon heeft een prachtige diep violette kleur.

Duidelijk herkenbare stuifmeelkorrels

Er zijn vier meeldraden die in de bloemkroon zijn ingeplant, twee aan de voor- en twee aan de achterzijde. Die aan de voorkant zijn langer. De stuifmeelkorrels zijn duidelijk te herkennen. Ze zijn ovaal van vorm en hebben zes langwerpige kiemopeningen. Tijdens de bloei groeit de stamper zover uit dat het uiteinde van de twee tegen elkaar liggende stempels tot in de bloemopening reikt. De nectar wordt op de bloembodem afgescheiden. Bijen verzamelen hoofdzakelijk nectar op de bloemen.

Beharing

Gewone lavendel is praktisch op alle bovengrondse delen behaard; op de takken en de twijgen, op de bladeren, op de kelk en de bloemkroon en zelfs op de stamper en de helmknoppen. De nectar wordt door een harenkrans in de bloemkroon beschermd. Er zijn acht verschillende haarvormen op de plant te vinden.

Vermeerdering

Als een bloem is uitgebloeid verwelkt de bloemkroon. Hij valt niet af doordat de lange kelktand na de bloei de kelkopening weer afsluit en de verwelkte bloemkroon vasthoudt. In een bloem kunnen vier nootjes tot ontwikkeling komen. Ze zijn glimmend zwart. De zaden komen na vier tot vijf weken tot ontkieming. Behalve door zaad kan de plant ook worden vermeerderd door middel van het maken stekken van twijgen, die nog niet verhout zijn.

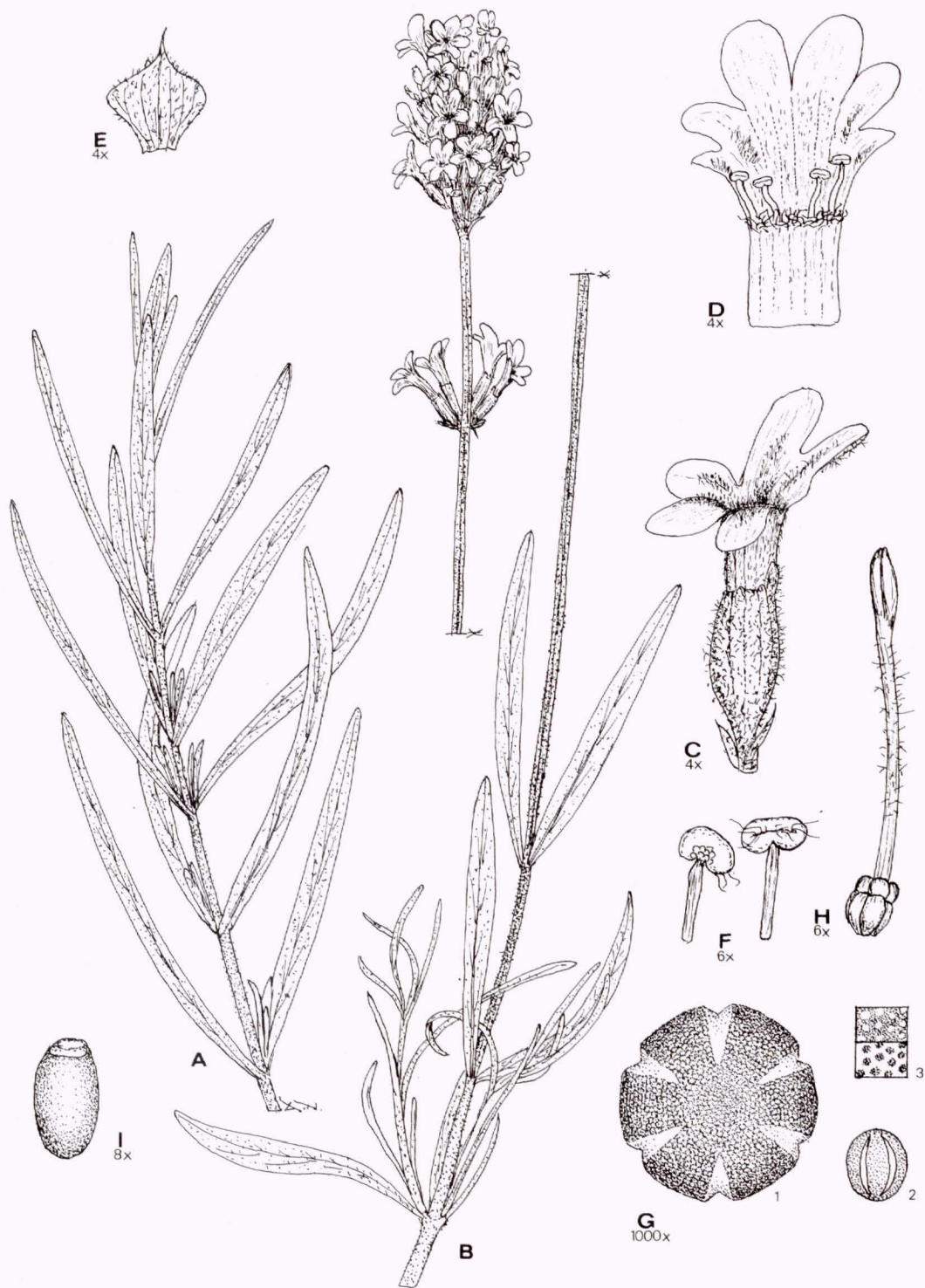
Literatuur

Chaytor, D.A. (1937).

A taxonomic study of the genus *Lavandula*. Journ. Soc. Bot. 51: 153-204.

De Wolf, G.P. (1955).

Notes on Cultivated Labiates. 5. *Lavandula*. Bailey 3: 47-57.

Gewone lavendel (*Lavandula angustifolia* Mill. syn. *L. officinalis* Chaix.)

A twijg met bladeren; B bloeiwijze; C bloem; D opengeslagen bloem met meeldraden; E schutblad;
F meeldraad; G stuifmeelkorrel; 1 polair, 2 equatoriaal, 3 korreloppervlak; H stamper; I nootje.